

Na císařské cestě

Vlastivědná příloha Libhošťského zpravodaje

Červen 2017

**Komentovaný seznam objektů,
které mají, nebo mohou mít charakter místní pa-
mátky (pokud nejsou již kulturní památkou) a míst
zasluhujících zvýšenou pozornost a ochranu.**

Oldřich Sobek

A/ Stavby

1/ Kostel sv. Jakuba Staršího

Byl vystavěn a vysvěcen v r. 1776 na místě původního dřevěného kostela, zasvěceného stejnému patronu. Tímto počinem byla v Libhošti **po 154 letech obnovena** samostatná farnost, která zanikla v r. 1624 po zavraždění bratrského kněze a jeho manželky, patrně císařskými vojsky z chorvatského pluku, sídlícího ve Štramberku.

O stavbu kostela a obnovu farnosti se zasloužili:

- **Augustin Knaur**, příborský měšťan, ze svého nadačního fondu poskytl 8 000 zlatých
- **Leopold Hay**, vyslanec císařovny Marie Terezie, pozdější biskup královéhradecký,
- **císařovna Marie Terezie** (vyzvala příborské, aby fond vytvořený měšťanem Knaurem poskytl na obnovu kostela a školy v Libhošti)
- **Leopold Herzmannský – fojt (purkmistr) a radní: Václav Hanzelka, Jan Těhan, Jan Šustek, Josef Blažek a Jan Štěpán.**

*Na vydržování kostela se obec zavázala **REVERZEM**, který její představitelé slavnostně stvrdili svými podpisy a obecní pečeti na vrchnostenském úřadě v Novém Jičíně dne 14. února 1778.*

K nejvýznamnějším předmětům vnitřního vybavení kostela patří: **kazatelna**, byla přenesena ze Španělské kaple v N. Jičíně (podle P. Jana Ondrouška), **boční oltáře** pocházejí z farního kostela v Příboře – jeden z roku 1664 od příbořského rodáka, pana na Zidlovicích a Skalce z Peštatu, rytíře, a druhý od příbořské paní A. Grossmannové z r. 1631. **Obraz Jakuba apoštola nad oltářem a křest Bořivoje nad křtitelnicí namaloval Jan Sebastini**. Z původního dřevěného kostela byl přenesen **obraz sv. Anny**, matky Panny Marie, kreslený na dřevě, jeden z nejstarších dokladů z období založení obce. Byl umístěn pod zvonící, v současnosti je nezvěstný, mohl by být ale na faře. Původní kostelní zvony byly zrekvírovány v době 1. světové války.

2/ Budova fojtství s nádvořím, zahradou a kamennou zdí. Kulturní památka

Patrně jde o původní vrchnostenský dvůr (rychtu), který se v Libhošti připomíná na počátku 17. století a na který dne 25. ledna 1617 vydal vrchnostenský úřad (město Nový Jičín) privilegium. Novojičíňští prodali dvůr Tomanu Hanzelkovi, čímž se zásadně změnilo právní postavení dvora – stal se svobodným a dědičným fojtstvím. Fojtství bylo vybaveno rozsáhlými pozemky. Tvořily je dva lány polí, táhnoucí se od jednoho konce katastru ke druhému (od Hůrky přes dědinu až k Panskému lesu o výměře 100 měřic, což bylo dvakrát více, než měly ostatní libhošťské grundy. V roce 1766 zakoupil fojtství **Leopold Herzmanský**, syn fojta z Tošovic. Herzmanští byli údajně potomky nižší české šlechty, kteří museli odejít po bitvě na Bílé hoře jako příslušníci českobratrské církve do Polska. Po letech se jedna větev vrátila a přestoupila na katolictví. **S příchodem Leopolda Herzmanského a jeho potomků započal rozvoj obce**, byla obnovena farnost, postavena škola. (Viz LZ květen 2001). Fojtství bylo centrem ekonomického a společenského života obce. Byla zde jedna z etapních stanic na známé volské cestě z Haliče do Vídně (volárna), až do 50. let 19. století zde byla hlavní (stará) hospoda. Při plošném požáru celého středu obce v r. 1772 vyhořelo i zdejší fojtství. Současná stavební úprava budovy je právě z období po tomto datu. V budově fojtství se narodil básník, spisovatel a organizátor československého knihovnictví **Zdeněk Vavřík**. Pro svoji rozlehlost a stavební dispozici byl objekt libhošťského **fojtství prohlášen za kulturní památku**. Ochrana se však vztahovala jen na vlastní budovu, nikoliv na celý hospodářský areál se dvorem. V důsledku zchátralost byly postupně strženy velkokapacitní stodoly a zbouráním sokolovny se celý komplex změnil k nepoznání. V současné době je budova sídlem obecního úřadu a centrem kulturního dění v obci.

*Komplex budov libhošťského fojtství se sokolovnou
(zima r. 1940, foto Rudolf Hanzelka).*

3/ **Socha sv. Jana Nepomuckého - kulturní památka** - u hřbitovní zdi před budovou fary. Autor díla není známý. Socha zde byla instalována v období násilné rekatolizace v pobělohorském období. Původně byl na podstavci, který je mnohem starší, jiný světec, jak o tom svědčí reliéfy, podle nichž stáří podstavce odborníci datují do období vlády císaře Karla IV. Jde o jeden z nejstarších hmotných dokladů počátku založení obce a farnosti.

4/ **Dřevěný kříž** u obecní cesty u domu č. p. 35. Jeho původ není znám, jeho renovaci zajišťoval P. Josef Slavíček. Patrně jde o misijní kříž z počátku obnovení farnosti po r. 1778.

5/ **Dřevěný kříž** na hřbitově před vchodem do kostela. Jde o součást areálu hřbitova a jeho úpravy z období stavby kostela po roce 1778.

6/ **Dvě kamenné křtitelnice.** Jejich původ je opředen mnoha pověstmi a legendami. Oběma se v kronice obce věnuje pater Slavíček. Starší z nich, která je v současnosti umístěna na hřbitově a je již silně zvětralá, srovnává s obdobnými křtílnicemi v okolí i ve vzdálených farnostech. Považuje ji za dílo stejného kameníka, který vytvořil křtílnici u **kostela Povýšení sv. kříže v Rybím**, ta byla ale zničena neopatrným zacházením. Je vyrobena za stejného materiálu, který podléhá zvětvávání. Tato křtílnice patrně sloužila v původním dřevěném kostelíku ke křtu novorozenců. Druhá křtílnice, která je v dnešní době umístěna před farou, je masivnější. Byla nalezena v areálu fojtství, měla kamenný podstavec

(nohu), který je nezvěstný. Je mnohem mladší a předpokládá se, že sloužila k napájení zvířectva chovaného ve zdejší dvoře, ale i k napájení volských stád, které měly u fojtství jednu z etapních stanic někdejší volské cesty. V ústním podání, které zachytil pater Jan Ondroušek, je starší křtitelnice spojována s cyrilometodějskou tradicí, podle níž z ní věrozvěstové Cyril a Metoděj křtili při své cestě z moravského Velehradu do Slezska.

Obě křtitelnice vyžadují neprodleně zajištění ochrany před povětrnostními vlivy. I v tomto případě jde o mimořádný artefakt z období založení obce a farnosti.

7/ Památník padlým a umučeným Libhošťanům v 1. a ve 2. světové válce, včetně související okolní úpravy. Památník, v podobě padlého vojína v rakouské uniformě, je dílem **Františka Juráně**, akademického sochaře z Příbora, který zhotovil většinu památníků v okolních obcích. O jeho stavbu a slavnostní odhalení se zasloužil starosta obce Rudolf Čech, ruský legionář, v r. 1929. K jeho výstavbě byl použit ne příliš kvalitní pískovec. Zvětrávat začala zejména deska se jmény padlých, takže byla nahrazena v r. 1955 deskou bronzovou. Asi v roce 1950 byla instalována ještě bronzová deska se jmény občanů umučených ve 2. světové válce. Samotná socha značně utrpěla necitlivým a neodborným zásahem, při odstraňování nazelenalého „porostu“ otryskáním.

8/ Kamenný kříž u „císařské“ silnice v Kvitově zahradě „u Kovárny“. Je pozoruhodný tím, že na jeho podstavci jsou umístěny symboly řemesel, které se v obci rozšířily zejména v období po vybudování „císařské silnice“ (1772): kovářství, kolářství a zámečnictví. Autor není známý. Tentýž kříž, pocházející ze stejné hutě, je umístěn v zahradě při okresní silnici v Sedlnicích. Na podstavci kříže je nápis. „**S kříže kyne světu spása jak nám Písmo svaté hlásá. Pročež vy okolo jdoucí ctěte kříž ten z lásky vroucí. Postavili Josef Šnajderka a Johana jeho manželka 1846**“. Dále je zde údaj o provedených opravách (údržbě) v r. 1929 a v r. 1975. Poslední opravu provedli v r. 2012 manželé Kvitovi a Matulovi. V současné době je dílo poněkud znehodnoceno latexovým nátěrem. **V Libhošti jde o jedinou památku na revoluční rok 1848, kdy byla zrušena robotní povinnost.**

9/ Dřevěný kříž na polní cestě (na Pavelkové roli) pod Hůrkou. Jde o ojedinělou sakrální památku ve volné krajině v celém katastru obce. Byl postaven na polní cestě, po níž v minulosti procházely o svátcích procese ze středu obce k památnému habru s obrazem Panny Marie a prameništěm velmi kvalitní minerální vody (s obsahem CaCO_3). Spolu s vedle rostoucími stromy tvoří krajinnou dominantu celého podhůří.

10/ Bývalý větrný mlýn holandského typu na Břehách – technická památka. Jde o významnou krajinnou dominantu obce na vrcholu Břehů, který je **významným krajinným prvkem** podle zákona č. 114/92 o ochraně přírody a krajiny. Stavba je dílem městského stavitele a úředního technického znalce města Příbora **Bedřicha Karlsedra**, jehož úpravy fasád měšťanských domů na dnešním náměstí Sigmunda Freuda dodnes představují nejhodnotnější soubory staveb z období 2. poloviny 19. století. Větrný mlýn zde byl postaven pro rodinu Josefa Honeše z p. č. 36 někdy kolem roku 1850. Ten se asi zadlužil, neboť od selského gruntu odprodal všechny pozemky a nakonec mlýn prodal v roce 1864 Františku Hanzelkovi (Jakubek) a jeho manželce Rozálii. Ti zde zrušili mletí a přebudovali mlýn na obytné stavení. V té době asi také dostala budova popisné číslo 206.

Na Břehách však stával dřevěný větrný mlýn od dávných dob. Jako „větrní“ mlynáři jsou v historických pramenech uváděni Bubíci tj. rodina Bubíků, která se objevuje často na stránkách libhošťské gruntovnice.

11/ Vrcholová část kopce Břehy – 258 m n.m. nad obcí Libhošť. Významný krajinný prvek 35 111.

Z geologického hlediska je kopec budovaný bažskými vápenatými pískovci a vápenci. Geomorfologicky jde o součást jen slabě nad Moravskou bránu vyzdvíženou Příborskou pahorkatinou na čáře Starojičínský kopec – Salaš – Čarodějka – Břehy – Prchalov - Hončova hůrka. Její centrální pásmo leží mezi Příborem a Brušperkem. Jde o součást Podradhošťské pahorkatiny, která tvoří okrajový lem Vnějších Západních Karpat. Břehy jsou jedním z mála míst s velmi nízkou nadmořskou výškou, odkud je možno pozorovat velmi dobře funkci Moravské brány, která je po milióny let pro živé organismy významnou migrační (tahovou) cestou ve směru sever – jih.

Z nadmořské výšky pouhých 252 metrů lze odtud při dobré viditelnosti spatřit rozsáhlé území, ležící na styku dvou rozdílných geologických soustav České republiky. Na severu a severozápadě je v popředí nejvýhodnější část Českého masivu – Oderské vrchy, které dále k obzoru pokračují Nízkým Jeseníkem.

Za velmi dobrých podmínek je možno spatřit nejvyšší horu na Moravě Praděd v Hrubém Jeseníku.

Hlavní vývoj tohoto území byl dokončen vrásněním koncem prvohor. Od té doby byla krajina Jeseníků a Oderských vrchů vystavena erozi a denudaci. To se promítlo především do povrchových tvarů krajiny. Vyvýšené, erozí zarovnané území vytváří zvlněnou parovinu, z níž vyčnívají nad okolní terén jen vrchy a kopce odolnějších hornin, mezi nimi Veselský kopec (557 m n. m.) nad Odrami s retranslační věží. Oderské vrchy přecházejí dobře patrnou zlomovou linií do Moravské brány, která vznikla jako příkopová propadlina v mladších třetihorách coby bezprostřední odezva na nasouvání karpatských příkrovů podslezské a slezské jednotky na předpolí českého masívu od jihu. Vlastní Moravská brána leží těsně před pozorovatelem už od úpatí Břehů směrem k severu a severovýchodu. Pohled k severozápadu částečně zakrývá les Roveň s horním tokem Bartošovického potoka, který je pravostranným přítokem Odry.

Při pohledu na východ, jihovýchod se nám naskýtá naprosto jiný obraz naší krajiny. Jde o pohled na Podradhošťskou pahorkatinu, která má zcela jiný charakter. Nejdále na východě nám uzavírá malebný pohled na radhošťské pásmo Moravskoslezských Beskyd se samotným Radhoštěm, v popředí se rozprostírá Podradhošťská pahorkatina. Zde z vrcholu kopce Břehy lze spatřit část její malebné, geologicky velmi pestré Štramberské vrchoviny. Částečně je pohled zakrytý v popředí Libhošťskou hůrkou, tvořenou bažskými pískovci a vápenci. Na jejím úbočí mohou znalci zdejší krajiny pozorovat trasu „příborského chodníka“ - kupecké stezky, která navazovala na někdejší starobyrou „jantarovou“ stezku. V popředí nad zastavěnou obcí Libhošť se zvedá zvlněná krajina, tvořená usazeninami písků a spraší z období zalednění zdejší krajiny. Jde o naleziště zkažených korálů, které zde v pazourkových jádrech sbíral a zkoumal P. Josef Slaviček. Do panoramatického pohledu zapadá i pohled na hrad Hukvaldy, rodiště Leoše Janáčka.

Jde o jeden z několika mála pozorovacích bodů, odkud můžeme z jediného místa zhlédnout naprosto diametrálně rozdílné tvary naší krajiny a upozorňovat na její vývoj v období miliónů let. Jde o učebnicový zdroj informací pro školy a mládež. Toto místo by mělo sloužit především jako turisticky atraktivní bod. Je nutno bránit jeho zástavbě a to již od přístupové cesty. Využití se naskýtá pro rozvoj turistiky, zejména vybudováním dálkové cyklostezky do Poodří. Na místě lze postavit rozhlednu s případným posezením a malým občerstvením.

12/ Budova fary s pamětní deskou patera Josefa Slavička, včetně oplocení a vstupní branky, které je dílem talentovaného zámečnicka Vincence Kotrsa, jednoho z mistrů tohoto řemesla v Libhošti. V. Kotrs zemřel mlád, nebylo mu dopřáno, aby nám zanechal další významné dílo. Farní budova byla vystavěna v r. 1777 jako kaplanka, jedna místnost sloužila jako „učirna“, další místnost byla

určena pro učitele. V průběhu let zde působila řada významných kněží, jako správců farnosti, mnozí zaznamenali v kronikách události obce nejen v době svého působení, ale i historii Libhoště z dob minulých. Působil zde první učitel Kajetán Kocián, který nám zaznamenal události z období napoleonských válek a období působení rodu Herzmanských v obci. Mezi významné kronikáře obce se zařadili správci farnosti Jan Ondroušek, Josef Slavíček, Antonín Osladil.

13/ Dům č. p. 35 ve středu obce u obecní cesty u dřevěného kříže a kapličky. Jedná z posledních libhošťských dřevěnic představuje kdysi středně rozsáhlou zemědělskou usedlost v obci. Podle záznamu prvního učitele Václava Kotka v jeho kronice zde (v „domě u kříže“) probíhalo vyučování ještě před uzákoněním povinné školní docházky. Vyučoval zde vysloužilý voják. **Tento dům si zaslouží, aby byl prohlášen za místní kulturní památku s odkazem na historii obce.** Objekt v současné době slouží jako rekreační chalupa.

14/ Původní libhošťská návěs pod hřbitovem s okolní dochovanou zástavbou a cestní sítí. Libhošťská návěs pod kostelem, směrem k hornímu konci obce vznikla současně při založení obce a vytýčení jejího katastru a jednotlivých gruntů, které vytvořily základní strukturu osídlení obce. Sloužila ke shromažďování obyvatel a církevním obřadům. Svědčí o tom celkové uspořádání zástavby v jednotné linii se dvěma nejvýznamnějšími statky. Byla zde vybudována obecní studna jako jediný zdroj velmi kvalitní pitné vody. Studna je vybudována ve vrst-

vách **vyvěřelých pikritů**, s obsahem mnoha minerálů, zejména hořčíku. Při kontrolních odběrech vody obci hygienickou službou vykazovala voda ze studny nejvyšší kvalitu z celé obce. Tyto vrstvy vyvěřelin zde vytvářely asi 10 m vysoký lem směrem k oběma gruntům a ke kostelu. Pikrit zde tvořil pevné skalky, vystupující nad terén. Zanikly po dlouhodobém působení kyselých dešťů v padesátých letech minulého století. Komunikace je napojena na obecní cestu, která prochází na dolním konci obce mělkou údolnicí mezi Břehy a Hůrkou. Původní obecní cesta zde probíhala mezi dnešní farskou zahradou a č. p. 83 (Hončovi). Součástí návsi je i chodník mezi hřbitovem a farou, který sloužil jako spojnice k objektům zaniklého fojtství. Kromě dvou gruntů zasluhuje mimořádnou pozornost také dům č. p. 141, postavený v místě, kde náves přechází plynule do někdejší obecní cesty. Dlouhou dobu zde od roku 1896 bydlela rodina tesařského mistra Františka Klose, která byla celá muzikantská. František st. byl známým organizátorem hudebního života v ovci. Byl členem proslulé dechové hudby Františka Škarky a sám ve svém domku vyučil řadu libhošťských muzikantů. Po Františku Škarkovi převzal vedení hudby, hudební základy zde získal i Vilém Kletenský. Podle sousedky paní Ludmily Soukalové ozývalo se po večerech do širokého okolí trubení, kapela zde mívala své pravidelné zkoušky. Do rodiny se přiřadil další muzikant Alois Vašek, který si zde vytvořil svou vlastní skupinu pro taneční hudbu. Dům je bezprostředně spjat s bohatou hudební historií a tradicí obce. Do architektonického uspořádání středověké návsi nyní nevhodně zasahuje novodobá stavba rodinného domku pod kostelem. I tak jde o místo, které si zasluhuje ochrany formou **vyhlášení obecní památky místního významu**.

15/ Kamenné ohradní zdi: Nacházejí se kolem hřbitova se vstupními branami, u pomníku padlých a vedou od současné hospody U Gregrů k Fojtství. Všechny jsou vybudovány z místních surovin – bašského vápenatého pískovce, který se těžil v lomech na Libhošťské hůrce. Jsou ukázkou kvalitní práce a dovednosti libhošťských zednických mistrů z období druhé poloviny 19. století. K poškození historického vzhledu obce došlo v nedávné době zbouráním části ohradní hřbitovní zdi a jejím nahrazením nevzhledným železným plotem. Obě vstupní brány jsou mistrovským dílem zámečnicka Aloise Hanzelky, zbudovány byly v roce r. 1920.

16/ Budova Leidovy zájezdní hospody s přilehlým hospodářským zázemím. Spolu s fojtstvím jde o jeden z největších statků v obci. Jeho polnosti procházely středem obce od severní katastrální hranice na hřebenu Hůrky až k šenovské hranici u lesa Roveň. V roce 1784 byla ve statku zřízena zájezdní hospoda na nově vybudované dálkové „císařské“ cestě, která spojovala oblasti Haliče s Vídní. Libhošť se tak stal důležitým střediskem kupeckého života. K jeho významnému rozvoji došlo po příchodu **Leopolda Herzmanského**, syna fojty z Tošovic, do Libhoště, kde se stal dědičným fojtem. Jeho příchodem do obce se datuje poměrně strmý rozvoj obce. Herzmanský se stal majitelem statku i se zájezdní hospodou. Ta byla oblíbeným místem pro odpočinek formanů a koňských spřežení takřka z celé monarchie. V pozdějším období sehrála hospoda se svou „extrovnou“ důležitou roli ve společenském a spolkovém životě obce.

Leidova hospoda na pohlednici z doby německé okupace.

Sloužila libhošťským spolkům, v mnoha případech byla i jejich kolébkou. Konaly se zde valné hromady hasičů, schůze Spolku křesťansko-sociálního dělnictva, sociálních demokratů, později včelařů, zahrádkářů aj. Bohatý společenský život ve středu obce přitahovala i starobylá kuželna na protější straně silnice. **Celý areál si zaslouží, aby byl prohlášen za místní památku obce.**

17/ „Božitělové“ kapličky ve středu obce. Byly vystavěny v r. 1929 na popud P. Josefa Slavíčka, který takto chtěl zakončit svůj pobyt v roli správce libhošťské farnosti před odchodem do důchodu. Na jeho počest byly vystavěny tři, čtvrtá (u kříže pod farou) je starší a sloužila jako vzor pro nově připravované. Plány pro ně zhotovil starosta obce Josef Vrbica. Celkový náklad byl 8 115 Kč, na dobrovolných sbírkách se vybralo 5 775 Kč. Až do padesátých let min. století sloužily k náboženským obřadům při oslavách Božího těla. **Kapličky rovněž představují místní památku.**

18/ Malozemědělská chalupa č. p. 185 u obecní cesty na horním konci obce. V současné době je využívána jako hospodářské zázemí vedlejšího rodinného domu – neobydlena. Jde o typickou stavbu malozemědělské usedlosti, které doplňovaly zástavbu obce v prolukách mezi selskými statky. Usedlost byla vystavěna ve druhé polovině 19. století zdejším sedlářem Františkem Markem, který

odešel v jedné z vystěhovaleckých vln do Ameriky. Stavba si zaslouží mimořádné pozornosti obce, je ukázkou života drobných zemědělců a živnostníků, kteří v obci převažovali v období po zrušení roboty. Popis majitelů viz LZ 2003, březen.

19/ Malozemědělské stavení č. p. 73 Na Drahách. V domě se v r. 1852 narodil František Škarka, který dům zdědil po svém otci. Měl mimořádný hudební talent, díky němuž se v 16 letech začal učit hrát na trubku u příborského kapelníka Františka Voitsche. Když v r. 1872 nastoupil vojenskou službu u všeobecně známých „Deutschmeistrů“, hlásil se jako muzikant k hudbě. Tam se pod vedením kapelníka V. Komzáka dále zdokonalil a v plukovní kapele se stal sólistou na křídlovku. Jeho sólová vystoupení při různých plukovních koncertech upoutala pozornost Johanna Strausse, takže si ho vyžádal do svého věhlasného orchestru. S jeho orchestrem procestoval dvakrát celou Evropu, hrál ve většině hlavních evropských měst. Vyprávěl, jak často hrál Straussovy skladby z ještě mokrych not. Z Vídně odešel do Budapešťské královské opery. Když se po letech vandrování vrátil do Libhoště, dostal jako poddůstojník pracovní místo státního cestáře na zdejší císařské silnici. Hudba ho ale provázela až do pozdních let života. V Libhošti založil kapelu, kterou řídil celých 50 let. Když 4. února 1943 v devadesáti letech zemřel, na poslední cestě jej doprovodila více jak třicetiletá kapela muzikantů ze širokého okolí. Zemřel jako nejstarší občan, ale také jako poslední člen kdysi velmi slavného Straussova orchestru.

V Libhošti udržoval dlouhou dobu písemné styky se členy Straussovy kapely, jezdily za ním návštěvy z daleka. František Škarka byl zakladatelem dlouhé hudební tradice obce, na niž navázal Vilém Kletenský a další hudebníci. Ve svém domku zanechal rozsáhlou korespondenci a množství notových záznamů, které byly zničeny novými majiteli nemovitosti. Ti se sice snažili dokumenty zúročit, ale nikdo o ně neprojevil zájem.

20/ Pozůstatky Těhaňova vodního mlýna, včetně dochovaných terénních úprav.

Současný dochovaný stav libhošťského mlýna za sportovním areálem Na Lučkách, včetně terénních úprav, které dokládají přírodní vodní zdroje a pozůstatky technického vybavení mlýna. Byl součástí majetku fojtství. V roce 1577 se stal mlýn majetkem Martina Těhana, když byl v Novém Jičíně purkmistrem Řepou slavnostně předán do jeho dědičného užívání. Jde o památku na významný rod **Těhaňů**, který v nedávné době vymřel po přeslici. V historii obce hrál velmi významnou roli. Jeho příslušníci zastávali velmi často významné funkce, zvláště v krutém období třicetileté války. Dcera mlynáře Jan Těhaně byla v r. 1624 zavražděna spolu se svým manželem, bratrským knězem, patrně vojáky císařského pluku Charvátů, který se usadil ve Štramberku a těžce plenil okolní obce. Bratrský kněz měl v obci primicie (první mše nově vysvěceného kněze) v r. 1621, což svědčí o tom, že byl rovněž Libhošťan. Jejich jména i okolnosti jejich smrti jsou v libhošťské gruntovníci zašifrována, o události se bál kdokoliv psát. Poslední majitel z rodu Těhaňů, František, prodal mlýn Ohenseirovi, který se ve

známé vystěhovalecké vlně koncem 19. století vystěhoval do Ameriky. Mlýn koupil Josef Krutílek ze Straníka. Mlýn byl úředně zapečetěn v době německé okupace, Libhošťané tehdy jezdili mlet mouku do sedlického mlýna. Jde o významnou historickou památku obce.

21/ Chalupa č. p. 196 na Salaši. Lokalita Salaš na samé rybsko-šenovské katastrální hranici obce dlouho odolávala zástavbě. První rodinný dům si na samé katastrální hranici přímo při polní cestě Hranička, která odděluje katastry obcí Rybí, Libhošť a Šenov, postavil asi Petr Michalec, který se přizemil z Ostravy v r. 1859.

Dům dostal popisné číslo 186. Současná chalupa č. p.196 je původní libhošťskou salaší, kde byla soustředěna přes léto většina ovcí z celé obce. Pásly se na obecní pastvině mezi okrajem lesa Roveň, Lučkami a polní cestou vedoucí k lesu. Místo dostalo jméno **Obecník**, které jí zůstalo i po zrušení salaše. Pastvina byla rozdělena mezi několik drobných vlastníků. O tom, že v Libhošti bylo chováno v minulosti mnoho ovcí máme četné písemné doklady na stránkách gruntovnice. Opuštěného salaše se ujal Julián Sopuch, tkadlec ve Štramberku asi v r. 1878, který měl za manželku Terezii Markovou, dceru prvního libhošťského učitele Václava Kotka. Původní salaš upravili k bydlení a přistavili k ní obytnou část. Stavba tak dostala poprvé popisné číslo. V pozdějším období zde byl chován obecní kozel. Jde o památné místo v historii obce, které si zaslouží určité renovace a možná i společenského využití.

B/ Příroda a krajina

1/ Erozní rýha pod Hůrkou. V roce 2007 byla někdejší „**Mariánská**“ **tradice pod Hůrkou** obnovena umístěním dřevěné kapličky s obrazem P. Marie v zalesněném území kolem prohlubující se erozní rýhy na někdejší Pavelkové roli. Erozní rýha byla v minulosti vyhloubena nepravidelně zvodněným potůčkem, pramenícím v ledovcových usazeninách písků ve vrchní části lesíka. Majitelé pozemku udržovali dlouhá léta stabilizaci okolních pozemků zalesněním rýhy, což se dlouhodobě dařilo. S příchodem velkoplošného hospodaření došlo i k plošnému odvodnění celého podhůří. Zaústěním odvodňovacích kanálů přímo do erozní rýhy se nyní rýha nekontrolovatelně prohlubuje, jak to dokládají kořeny starých stromů, jejichž kořenový systém je již viditelně vysoko nad někdejším dnem potůčku. Dochází tak k poklesu hladiny spodní vody a tím k vysušování krajiny. Libhošťská hůrka se kvůli přetrvávajícímu způsobu zemědělského hospodaření v krajině ocitla téměř v úplné izolaci, mimo jakékoliv širší rekreační a turistické využití krajiny. Místo nelze napojit na žádnou z okolních cyklotezek ani turistický chodník, z mnoha někdejších polních cest neexistuje žádná. Je to škoda, neboť z několika míst na svazích Hůrky jsou výjimečné, krajinářsky cenné pohledy na Moravskou bránu a Oderské vrchy i na radhošťské pásmo Beskyd a celou Štramberskou vrchovinu. V současné době je místo využíváno lokálně k rekreačnímu pobytu v přírodě, shromažďování věřících k uctění P. Marie. Místo vyžaduje technickou úpravu, aby nedocházelo k další erozní činnosti, a stabilizaci vodního režimu.

Kapličku s obrázkem P. Marie posvětil pater Josef Motyka.

2/ Bludný balvan na prostranství před budovou fojtství. Byl nalezen v roce 2005 při výkopu kanalizace v obecní cestě u dnešní prodejny Jednota. Podle RNDr. Zdeňka Gáby, znalce Slavičkova díla, geologa Vlastivědného muzea v Šumperku, který zkoumal libhošťské ledovcové uloženiny, jde o **slínovec s mimořádně vysokým stupněm tvrdosti** díky vysokému obsahu (50-60%) kalcitu (CaCO_3). Obsahuje ale také i hmotu organickou. Jeho původ je nejasný, ale pravděpodobně jde o jeden z tzv. „bludných“ ledovcových balvanů z období sálského zalednění naší oblasti, o čemž by svědčilo i jeho povrchové zaoblení. Ve výkopu byl nalezen ještě jeden mnohem větší balvan téhož vzezření. Pracovníky provádějícími stavbu byl ovšem odvezen na skládku. Balvan je dokladem působení mocných sil přírody na našem území z období zalednění naší krajiny. Jde bezpochyby o místní kulturní památku.

3/ Strom tisíciletí. Lípa na prostranství před budovou fojtství. Byla vysazena na přelomu let 1999 a 2000 jako strom tisíciletí z iniciativy osvětové besedy. Výsadbu organizoval spolu s dalšími spolupracovníky Mojmír Sobek. **Jde o památný strom obce.**

4/ Skupina lip v areálu sportoviště - památné stromy obce. Byly vysázeny dne 28. října 1968 při příležitosti 50. výročí vzniku Československé republiky. Slavnostní výsadba proběhla v tíživé společenské atmosféře v důsledku okupace vojsky Varšavské smlouvy. Celostátně výsadby stromů republiky k tomuto

výročí organizoval Český svaz ochránců přírody. V Libhošti se úkolu ujala organizace zahrádkářů ve spolupráci s místním národním výborem. Protože v centru obce nebylo pro tento akt vhodné místo, byla výsadba provedena v areálu sportoviště. Byly vysázeny tři lípy přenesené z lesa Roveň. Tři lípy symbolizovaly tři generace Libhošťanů, jejichž zástupci vysadili „svůj pamětní strom.“ Za nejstarší generaci strom vysadili poslední žijící legionáři, za střední generaci členové protinacistického odboje a nejmladší generaci zastoupili členové organizace ČSM. Slavnostního aktu se zúčastnil někdejší starosta obce Karel Hanzelka (Karlíček). Shromáždění oslovil předseda MNV Miroslav Soukal. V důsledku známého bezvládní v době ztráty samostatnosti obce byl tento slavnostní akt zapomenut, takže došlo k svévolnému zničení jedné z lip a místo zpusťlo v důsledku jeho neadekvátního využívání. Místu je nutno vrátit jeho význam jako vzpomínku na památné roky 1918 a 1968.

28. říjen 1968. K 50. výročí vzniku republiky byly vysazeny tři lípy na libhošťském sportovišti. Zleva Antonín Navrátil, tajemník MNV, Jan Soukal a František Polášek – poslední dva žijící legionáři – a Karel Hanzelka (Karlíček, starosta obce a příslušník Příborského dobrovolnického praporu z let 1918-1919).

Dnešních dnů se bohužel dočkaly jen dvě ze tří památných lip:

5/ Prameniště pod Hůrkou s navazujícím upraveným terénem pod pramenem.

Vydatný vývěr kvalitní podzemní vody odedávna využívaný Libhošťany jako zdroj pitné vody. Místo je opředeno mnoha pověstmi s cyrilometodějskou tradicí, bylo spojováno s návštěvou slovanských věrozvěstů při jejich cestě do Slezska. S určitostí jej ale využívali pocestní na kupecké cestě (tzv. Příborský chodník), která vedla po severním úbočí Libhošťské hůrky, k odpočinku a napájení koní. Jde o jeden z několika pramenů, které vyvěrají na stejné vrstevnici po celém úpatí Hůrky. Voda je silně mineralizována, obsahuje vápník a jiné minerály. Pramen byl v minulosti podchycen jako jediný zdroj vody pro zásobování obyvatel obce. Nyní je pramen odstaven. Nad prameništěm rostl donedávna věkovitý habr, který byl od země rozdvojen. Na jednom kmeni byl umístěn obraz Panny Marie a litinový kříž. Habr byl vyhlášen za památný strom podle zákona o ochraně přírody. Místo bylo využíváno od druhé poloviny 19. století jako výletišť, především zásluhou zdejších učitelů i k církevním procesím o mariánských svátcích. Níže navazující palouk je od nepaměti upraven, což svědčí o tom, že sloužil ke shromažďování většího počtu lidí při mimořádných příležitostech.

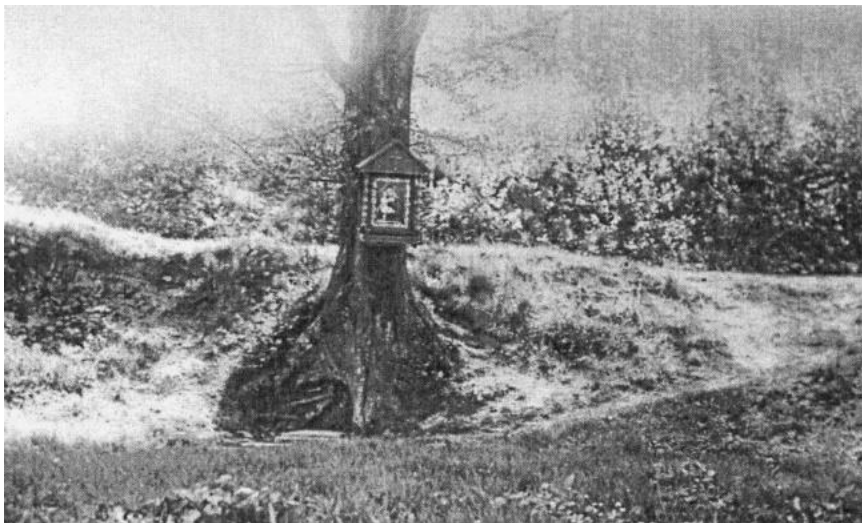

Místo je opředeno tajemnem. V současnosti byla v těsné blízkosti v pastevním areálu na někdejšího Příborského chodníku zjištěna lokalita s výskytem tetanu. Podle veterinářů může nákaza přežívat v půdním prostředí i staletí. Svědčilo by to o tom, že touto kupeckou cestou v minulosti procházela hospodářská zvířata. **Jde o památné místo obce.**

6/ Mohyla na Pavelkově roli. Mohyla se nachází na úpatí severního svahu Hůrky pod trasou někdejšího Příborského chodníku v sousedství Leidova lesíka. Na mohylu upozornil již P. Josef Slavíček. Nechvalné iniciativy se ujal učitel Antonín Turek, který mohylu před 2. světovou válkou bez odborné znalosti prokoppal, čímž patrně porušil archeologickou hodnotu celého objektu. Sám nezanechal o svých „výzkumech“ žádné písemné svědectví, podle pamětníků byl výsledkem zklamán, našel prý jen nějaké kameny. Místo podél potoka je patrně jediným místem na katastru obce, které bylo v dávné historii krátkou dobu osídlené, nacházel jsem zde keramické střepy. Lokalita si zaslouží mimořádnou pozornost.

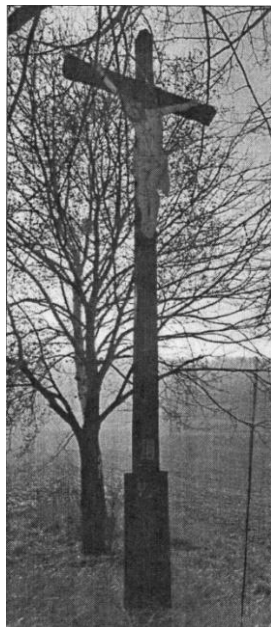

7/ Stopy zaniklé kupecké cesty „Příborský chodník“ pod Hůrkou. Kupecká stezka vznikla již v raném středověku na jedné z větví „jantarové“ stezky, která se táhla od Baltu směrem na jih do vyspělých civilizací jižní Evropy.

Habr s obrázkem Panny Marie nad studánkou pod hůrkou. V pozadí za stromem Příborský chodník.

8/ Polní alej pod Hůrkou. Alej kolem polní cesty na Pavelkově roli, směřující od čerpací stanice k dřevěnému kříži pod někdejší Příborským chodníkem. Alej vysázeli bývalí spolupracovníci Oldřicha Sobka jako výraz uznání za činnost v oblasti ochrany přírody a krajiny a životního prostředí v roce 2006. Akce byla financována z prostředků Agentury ochrany přírody a krajiny. V Libhošti byla tato iniciativa vůbec prvním pokusem o obnovu krajiny a přírody po období socializace zemědělství. Většina stromů jsou jabloně, v odrůdě jaderníčka moravská. O údržbu a ochranu stromů se starají členové hasičského sboru.

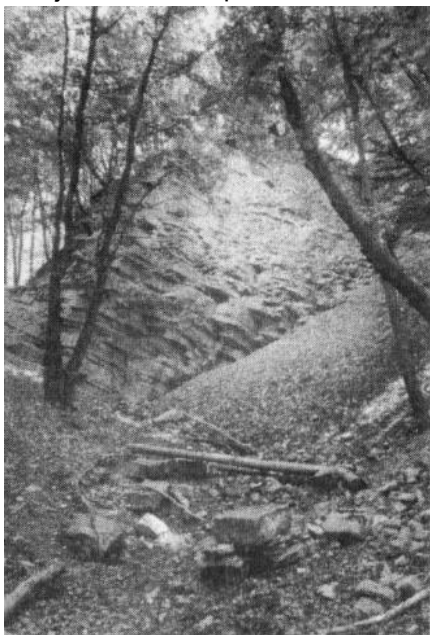

Dřevěný kříž na polní cestě (na Pavelkově roli) pod Hůrkou, někdejší spojovací cesta k „Panence Marii“, místo výsadby Sobkovy aleje.

Zcela samostatnou kapitolu ve výčtu míst, která si zaslouží naši pozornost a ochranu, představuje Libhošťská hůrka. Pro množství historických, kulturních a přírodních zajímavostí je o této krajinné dominantě nezbytné pojednat v samostatném, komplexně pojatém textu:

Libhošťská hůrka

Libhošťská hůrka je kopec se zalesněným, přes 1000 m dlouhým hřebenem, který se od nejvyššího bodu ve výšce 494 m n.m. ve směru od západu k východu snižuje. Nad příkopovou propadlinou Moravské brány vystupuje Hůrka jako přední okraj Štramberské vrchoviny, která je součástí Podradhošťské pahorkatiny. Její západní, vyšší část, je tvořena vápenatými bašskými pískovci, které jsou místy prorostlé vrstvičkami krystalického vápence, dále slepenci a vápenatými slínovci. Východní, snižující se část Libhošťské hůrky, je tvořena jurským štramberským vápencem. Na přelomu 18. a 19. století zde obyvatelé Závišic otevřeli vápencové lomy („Závišické đury“), kde v improvizovaných pecích pálili vápno. Bašský vápenatý pískovec se těžil v několika selských lomech, z nich nejrozsáhlejší je „Velká Kalíšková skála“ pod hřebenem Hůrky na rozhraní katastrů Rybí – Libhošť. Významnější, rovněž již zaniklé lomy, jsou Malá Kalíšková skála, Kunetkova a Řeháková skála. Pro svoji deskovitou odlučnost se pískovec v Libhošti a v okolí používal především na dláždění dvorů, síní, na stavby studní, podezdívek, hnojišť i oplocení (libhošťský hřbitov). Byl i hlavním zdrojem materiálu při stavbě „císařské“ silnice přes obec v r. 1774.

Profil Kalíškovy skály mizí pod suťovým tunelem.

Na úpatí svahů Libhošťské hůrky vyvěrá několik pramenů kvalitní vápenité vody se stálou teplotou a ustáleným průtokem. Téměř všechny jsou na stejné vrstevnici, což podporuje domněnku o podzemním jezeru krasové vody pod Hůrkou. Nejvýznamnější z nich byl zachycen pro libhošťský vodovod. Menší povrchové krasové jevy, závrtý a škrapy se nacházejí ve vápencové části kopce. Vývěr vody v Tomšíkově hůrce vytváří hlubokou erozní rýhu, která se stále prohlubuje. Do Velké skály byla vylámána koňská úvozová cesta. Po její levé straně nás upoutají odloučené, přirozeně

zvětrávající balvanovité útvary bašského pískovce s trsy kapradiny osladiče obecného, které vytvářejí zajímavá malebná zátiší. V Hůrce žije kuna skalní, vrápenec malý, káně lesní, po několik let zde hnízdil čáp černý.

Bašský vápenatý pískovec v Kalíškové skále. Jeho vodorovná odlučnost vytváří ploché „šlety“, kterými byly vydlážděny chodníky i síně většiny libhošťských chalup a dvorů.

Přirozená lesní společenstva na severním svahu Hůrky tvoří především javor klen, javor mléč, jasan, lípa, bříza s vtroušeným bukem a jedlí. Les na jižním a východním svahu měl a místy dodnes ještě má zcela odlišnou skladbu dřevin s dominujícím bukem, habrem, babykou a dnes již zcela ustupující jedlí. V minulosti zde přežíval v keřovém patru i klokoč zpeřený, jehož zbytky se uchovaly podél potoka na katastrální hranici Libhošť – Rybí, střemcha hroznovitá, pravděpodobně i tis červený, v lesních lemech i kručinka barvířská. V průběhu 19. století někteří majitelé lesa s příchodem tzv. pasečného hospodaření přeměnili přirozené lesy na smrkové monokultury. Bylinné patro doznalo během několika desetiletí hlubokých změn. Ještě na přelomu 19. a 20. století rozkvétal v zalesněné části Hůrky jednokvítka velkokvětá a byl zaznamenán i výskyt vzácné, bezchlorofylové orchideje sklenobylu bezlistého.

Na závišické straně ještě nedávno přežívala malá populace vstavače bledého, nyní je již asi zničena chatovou zástavbou. Na rybské straně vyhynul vstavač bledý už v polovině 20. století. Z orchidejí na rybské straně Hůrky byl nalezen ještě v r.1925 i švihlík krutiklas – jedna z našich nejvzácnějších orchidejí. Dosud zde roste okrotice bílá a dlouholistá a na dvou malých lokalitách vstavač mužský znamenáný, bradáček vejčitý a hlístník hnízdák. Na několika místech se vyskytoval i barvínek menší, roztroušeně roste samorostlík klasnatý, čarovník pařížský, kokořík širolistý. V současné době probíhá na celé ploše lesa ruderalizace, les zarůstá bezem černým, chebdím, kopřivou dvoudomou, několika druhy ostružin aj.

Podhůří

Tvář zdejší krajiny se v průběhu několika set miliónů let měnila. Působením větru, deště a mrazu docházelo ke zvětrávání vyvrásněných kopců a hor, které se snižují a zarovňávají. Zvětraliny se jako osypy nebo sutě hromadily na jejich úpatí, kde dnes působí jako nestabilní sesuvná území. Pod Hůrkou je takové území na libhošťsko-rybské katastrální hranici, kde dochází zvláště v posledních letech, po vybudování rychlostní silnice 1/48 na Velkém kopci, k narušení stability celé stráně, která se postupně posouvá severozápadním směrem k silnici. Krajinu silně poznamenalo také poslední kontinentální zalednění. Po svém ústupu zanechal ledovec výrazné stopy na východním a severovýchodním úbočí Hůrky. Původní třetihorní krajina je zde překryta zvrstvenými usazeninami štěrků, štěrkopísků, v menší míře i písků. Pozoruhodné jsou pozůstatky tzv. boční ledovcové morény na východním úpatí Hůrky. Ledovec, který zde patrně zastavil další postup, zanechal na místě mohutné vrstvy štěrkopísků. Po jeho

ústupu asi před 15 - 13 tis. roky se v jeho čele vytvořil val o mocnosti až 80 metrů. Z jedné strany je val opřen o východní úpatí Libhošťské hůrky, původně se táhl přes údolí Sedlničky, odkud byl odplaven, až k úpatí Bílé hory, kde dnes vytváří „Závišický“ kopec. V Závišicích a v Rybím již nenacházíme po ledovcových usazeninách žádné stopy. V ledovcových usazeninách bylo v 18. a 19. století otevřeno několik pískoven.

Při těžbě vápence na východní straně Hůrky pater Josef Slaviček, farář v Libhošti, objevil a prozkoumal v období 1904–1910 bohaté naleziště fauny a flóry druhohorního jurského moře. Shromáždil odsud největší sbírku druhohorních zkamenělin mimo území Štramberka. Nejpočetnějšími živočichy jsou hlavonožci. Při povrchových sběrech na písčitých polích pod Hůrkou a zejména v pískovnách, nacházel Slaviček množství přírodních, neopracovaných pazourkových jader, v nichž rozeznal zkamenělé druhy korálů a dalších živočichů prvohorního moře. Byly k nám transportovány spolu s ledovcovými uloženinami až ze Skandinávie, což dokládají i nálezy „bludných“ balvanů švédské žuly. Místo je rovněž známo jako naleziště tzv. „souvků“, malých i velkých kamenů různých velikostí, které ledovec při své dlouhé cestě ohladil do oválných nebo vejčitých tvarů.

Libhošťská hůrka z pohledu od Žiliny.

Nezalesněné stráně Hůrky byly v minulosti využívány především jako louky a pastviny. Z hlediska botanického byly nejcennější východní, jižní a jihozápadní svahy s poloteplomilnou (subxerothermní) florou s mateřídouškou, světlíkem lékařským, zdravínkem červeným, pupavou bezlodyžnou a pupavou obecnou, jehlicí trnitou, štirovníkem růžkatým, čičorkou pestrá, vítodem obecným, silenkou nicí, kociánkem dvoudomým. Na vlhčích místech rostl chrastavec rolní, zvonek okrouhlolistý, řada jestřábníků, kopretin, kohoutek luční, Inice květel, řepík lékařský, kozinec sladkolistý, kolem potoků líska obecná s chmelem otáčivým. Na rybské straně Hůrky, nad horním Fojtovým lesem byla bohatá populace prstnatce májového, orchideje, která byla zničena nesmyslnou meliorací a kejdou. Tato kdysi hojná orchidea z Libhoště a širšího okolí už zcela vymizela. V Kunetkově skále se do dneška udržela malá populace orlíčku planého. Na mezi u Kunetkovy skály byla až donedávna populace prvosenky jarní s asi jedním stem jedinců. Dnes už zanikla, neudržovaná mez zarostla keří. Zničena byla i lokalita devaterníku vejčitého, nepotvrdil se už ani výskyt hořečku brvitého. Z hub se v Podhůří vyskytovala čirůvka dvoubarvá, pečárka, vatovec obrovský a řada dalších lučních hub. Na zdejší květenu byly vázány dnes už vzácné druhy hmyzu, motýlů a vřetenušky. Zdejší stráně voněly a zároveň „bzučely“ množstvím pestřenek, cvrčků, kobylek, zemních včel a čmeláků, cvrčků. Žili zde babočka osiková, bodláková, jilmová, bílé C, babočka sítkovaná, množství různých okáčů, perleťovci, hnědásci, otakárek fenyklový, žluťasci čičorkový, řešetlakový, čilimníkový a hrachorový. Na prameništích se vyskytoval modrásek bahenní. Byla zde hojná ještěrka obecná, slepýš křehký, kuňka žlutobřichá, poštolka obecná, včelojed lesní, koroptev polní, křepelka polní, bažant obecný, ťuhák obecný, strnad luční a obecný, zajíc polní, králík divoký. V lesních lemech a prosvětlených lesních porostech se dosud vyskytují různé druhy holubinek, bedla vysoká, dřívě i dosti kozáků a hříbů. Velmi významné pro udržení biodiverzity byly přechodové lesní lemy, kde se potkávaly druhy jak lesní, tak luční. I tato společenstva jsou ale téměř vyhubena.

Historie

Libhošťská Hůrka s celým podhůřím byla odedávna využívána člověkem. Pater Josef Slaviček nalezl na svazích Libhošťské hůrky několik pazourkových hrotů s vrubem a řapem šipky a doprovodnou štipanou industrii z konce neolitu a počátku eneolitu. Pobyt člověka z období paleolitu doložen není. Pod Hůrkou vedla od nepaměti kupecká cesta zvaná „**Příborský chodník**“, která spojovala hrady Starý Jičín, později i město Nový Jičín s Hukvaldy a Příborem. Nad dnešními Sirkovými lázněmi odbočovala přes Rybí na Štramberk. „Příborský chodník“ byl až do vybudování císařské silnice v r. 1744 jedinou komunikací, která spojovala Libhošť s okolním světem. Byly na ni napojeny všechny grunty polními cestami. Po vybudování „císařské“ ztratila svůj význam. V letech 1434 – 1441 se zmocnili Štramberka Vilém Puklice z Pozořic,

někdejší velitel husitské posádky v Odrách, a jeho bratr Boček z Drahotuší. Oba podnikali loupeživé nájezdy do okolí a přepadali kupce na zemských stezkách. Trpěli i kupci na Příborském chodníku. Znamý moravský historik Ladislav Hosák uvádí ve své Historii moravské, že k jejich ochraně měl být údajně někde pod Hůrkou vybudován dřevěný hrádek. Zdejší krajina utrpěla nevratné škody v období socializace zemědělství. Všechny cesty, včetně Příborského chodníku, byly rozorány. Péčí osvětové besedy byl v tzv. Pavelkovém lesíku instalován panel s naučným textem k minulosti a současnosti přírody a krajiny Hůrky.

V Libhošti je dosud pověstmi a určitým tajemnem opředen místo na někdejší Příborském chodníku, kde vyvěrá jeden z nejvydatnějších pramenů vápenité vody. Šlo asi o místo pravidelného odpočinku, kde se napájeli koně i lidé kupeckých karavan. Nad prameništěm vyrostl habr s rozeklaným kmenem, na nějž Libhošťané umístili kapličku s Pannou Marií. Habr byl prohlášen za památný strom, v důsledku poškození kořenového systému však byl vyvrácen větrem. Lihošťany bylo místo všeobecně uctíváno. Je opředen pověstmi o cyrilometodějské misii z velkomoravského období. Konaly se zde církevní průvody a slavnosti, od r. 1873 rovněž každoročně zde byl výletem zakončován školní rok. V době 1. republiky se zde konaly výlety a hrály divadelní hry v přírodě. Tajemno vyvolávají i okolní terénní úpravy. Terén pod prameništěm je uměle upraven a srovnán, místo bylo udržováno jako loučka a navazující lesík kolem potůčku podporoval domněnku o „posvátném staroslovanském háji“. Vlevo od prameniště je vyvýšenina, lidmi dosud zvaná „Kazatelna“. Nyní je místo zarostlé a zpustlé. O něco níže po pravé straně potůčku na Pavelkové roli, je umělá vyvýšenina, o níž se zmiňuje Antonín Turek jako o „staroslovanské“ mohyle. Po pravé straně pod „mohylou“ podél potoka bylo nalezeno několik nedatovaných keramických střepů, které by mohly svědčit o krátkodobém osídlení místa. Příborští amatérští archeologové evidují několik archeologických nálezů na východním úbočí Hůrky.

Po útlumu těžby v pískovnách probíhala na stěnách a vytěžených plochách již sukcese náletem břízy, osiky, olše, jasanu aj. Na místě se nacházely i vzácnější druhy rostlin jako je hruštička prostřední. Po úplném zastavení těžby v důsledku nedodržování bezpečnostních hledisek, bylo rozhodnuto o jejich využití pro skládkování odpadů. I když už došlo k rekultivaci skládek, budou důsledky tohoto rozhodnutí dlouhodobé, zapojení devastovaných ploch do okolní krajiny je velmi pozvolné.

Mnoho zaniklých přírodních i historických prvků je patrně nenávratně zničeno. Přesto je vhodné se zamyslet, jak začít s postupnou nápravou někdejších přírodních krás. Příkladem nám může být obec Rybí, jejíž orgány a občané vybudovali na protáhlém hřbetu, který vybíhá na jihozápadním svahu Hůrky, nádherné posezení s výhledem na nejkrásnější část Přírodního parku „PODBESKYDÍ.

Uvědomujeme si, že seznam objektů, které mají nebo mohou mít charakter místní památky, a míst zasluhujících zvýšenou pozornost a ochranu nemusí být úplný. Osvětová beseda jej tímto předkládá k veřejné diskusi. V případě, že by měl někdo z občanů zájem o doplnění seznamu, necht' prosím kontaktuje členy OB na e-mailu kvidovi@seznam.cz.